

Ukázky vítězných prací ze soutěže SOHI 2019: Hrdinové našich rodičů a prarodičů aneb „Chtěl jsem být jako...“

První kategorie (6. - 7. třída, prima – sekunda), 1. místo

Chtěl jsem být jako...

Karolína Šnebergová (Gymnázium a SOŠ Rokycany)

Moje babička se narodila v padesátých letech minulého století, kdy televize ještě nebyla součástí domácností, a tedy její hrdinové se objevovali na stránkách knížek, v kině anebo v jejím okolí. V kině obdivovala Vinnetoua, Old Shatterhanda a jejich společnou lásku Nšo-či, knihy dostávala každé Vánoce, vzpomíná na Juráška, Malého Bobše, Čuka a Geka, Robinsonku. Jejými největšími hrdiny však nebyli ti knižní. Vyrůstala ve společné domácnosti kromě svých rodičů i se svými prarodiči a hodně času trávila v jejich společnosti, kdy jí vyprávěli o svém životě, jejím prvním skutečným hrdinou tak byl právě její dědeček. Velmi důležitou roli pak hrál v jejím životě i její o dva a půl roku starší bratr. Ve vsi byla parta jeho kamarádů, moje babička v nejbližším okolí žádnou vrstevnici neměla, neustále se tedy snažila držet v jejich blízkosti. Kam se hnuli oni, běžela za nimi. Když lezli po stromech a trhali třešně, stála pod nimi a prosila také o nějaké, a když jí odmítli, naučila se vylézt na strom za nimi. V jejich vsi byla zřícenina hradu, i tam se snažila svému bratrovi stačit v lezení a zdolávání překážek.

I moje maminka vyrůstala na vsi, byla to sousední od té babiččiny, ale bylo to o třicet let později. Do domácností už přišla televize se svým pravidelným večerníčkem, kdy stateční, chytří a kamarádští byli Rákosníček, Křemílek a Vochoomůrka, Maxipes Fík. Odpolední pořady, jako byla Vega a Magion, vysílaly animované seriály, například Podivuhodná dobrodružství rodiny Smolíkovy, kde Ládínek v každém díle zažíval nové příhody a vítězil svojí odvahou. Když bylo mamince jako mně, přišla sametová revoluce a s ní i velký převrat v televizním vysílání, kde se začali objevovat seriály z dílny Walta Disneye – Chip a Dale, Kačer Donald, Micky Mouse a další. Největší úspěch u maminky však sklídl hraný seriál Beverly Hills 902 10, kde sourozenci Brendon a Brenda Walshovi se

svými přáteli Dylenem, Kelly, Donou, Davidem a Andreou zažívali teenagerovské starosti, žili životem středoškoláků se všemi úspěchy i neúspěchy. O všem mluvili, všechno nahlas řešili a snem mnoha maminčiných vrstevníků i jí samotné bylo žít jako oni. I přes záplavu televizních pořadů moje maminka nepřestala číst knížky, které ji provázely již od dětství. V dětství četla samozřejmě pohádky, v mém věku to byly už především dívčí romány od Stanislava Rudolfa – Pusinky, Markéty Zinnerové – Tajemství proutěného košíku a Lenky Lanzové – Miluji tě, Adame. Byla nejen velký čtenář, ale měla také moc ráda hudbu a tedy jejím snem bylo svého času i stát se zpěvačkou jako Iveta Bartošová. Svoji lásku ke knihám navzdory televizi se mi snažila moje maminka předat každovečerním předčítáním knížek. Četla mi i svoji oblíbenou knížku o Kájovi Maříkovi, který vyrůstal v hájovně, přátelil se se Zdeňou a s ní zažíval každodenní dobrodružství vzhledem ke své trochu neposlušné povaze. Měl však neobyčejně dobré srdce.

Přes veškerou maminčinu snahu jsem si ale oblíbila více televizi s jejím animovanými hrdiny jako byl Maxipes Fík a Mickey Mouse. Mojí nejoblíbenější hranou pohádkou se stalo Tajemství staré Bambitky, kdy jsem chtěla být jako Anička, nosila jsem stejné šaty a stejný účes, znala jsem celou pohádku doslova nazpaměť, dostala jsem i knižní podobu této pohádky a naučila jsem se díky písničkám z ní zpívat. Všichni to o mě věděli a vždy, když šla pohádka v televizi, jsem dostávala zprávy nebo mi kamarádi volali, abych ji neprošvihla. Dnes však asi většina mých vrstevníků opustila knížky i televizi a propadli youtube, kde sledují své hrdiny podle svých zájmů. Zprvu jsem sledovala cokoli, co kdo vysílal. Pak jsem si našla Jirku Krále a zaměřila jsem se na kreativní hru Minecraft. Teď už sleduji převážně holčičí videa, kde mluví o svých zájmech jako je gymnastika, tanec a zpěv, ale i obyčejné holčičí starosti. Chtěla bych být jako ony, což vlastně jsem, jen to nezveřejňuji. Mým největším koníčkem je hudba a inspirací se mi stala patnáctiletá Američanka Grace Vanderwaal, která si skládá své písničky sama. Díky ní jsem objevila ukulele a začal mě opravdu hodně bavit zpěv. Vloni jsem dostala lístky na koncert skupiny The Tap Tap, jejíž písničky se mi už dřív moc líbily a fascinovala mě jejich energie a obrovská chuť hrát a zpívat navzdory jejich postižení, jsou pro mě velkými hrdiny.

Každá z nás, babička, maminka i já, jsme měly nebo máme své hrdiny, kteří nás inspirují a díky nim dokážeme třeba i to, co jsme si předtím neuměly představit, a je jedno, jestli to byl dědeček nebo bratr, žijící ve společném domku, nebo zpěvačka, žijící na opačné straně zeměkoule, jestli jde o to vylézt na strom nebo se naučit zpívat. Najít si hrdinu není těžké, protože jsou to všichni kolem nás, záleží, jak se na ně díváme.

Druhá kategorie (8. - 9. třída, tercie – kvarta), 1. místo

Chtěla jsem být jako...

Anežka Brahová (Gymnázium Stříbro)

Je neskutečné, jak moc zaleží na pojetí této věty. Jak moc se mohou lišit odpovědi založené na úhlu pohledu. „Kým jsi chtěla být, když jsi byla malá?“ Je to souvětí, přec věta jednoduchá. Položila jsem ji dvěma ženám, které znám celý život. Celý *svůj* život. A dokonce ony samy musely dlouho přemýšlet.

Moje babička mi řekla, že žádný vzor, hrdinu nebo idol jednoduše neměla, protože na to nebyl čas. Že měla vlastní život a ani ji nenapadlo nad tím přemýšlet. Myslím, že je to dobře, že během dospívání měla plno zájmů. Například mi vyprávěla, že celé dny „létala“ venku s kamarády a když byla starší, tak přišla éra vesnických zábav. „Chodívali jsme na čaje.“ vyjádřila se. Možná jsem paranoidní, ale nemohla jsem si pomoci. Z oděru její odpovědi jsem cítila ten typický názor, který chovají starší lidé k naší generaci. Jako by vyprávěla letní vzpomínky ze svého dětství, ale ve skutečnosti mi vmetala do obličej, že celá naše generace je zkažená, že nic pořádně neumíme a že jsme pořád jenom na „těch internetech“. I přesto, že si myslím, že její pohled je uměle zkeslený a mylný, obávám se, že kdyby se role obrátily, situace by se moc nezměnila.

Odvedla jsem pozornost zpět na to, koho obdivovala. Když jsem se zeptala tímto způsobem, tak to byla zpěvačka Marie Rottrová.

Moje mamka nad tím přemýšlela snad ještě déle. To, že v mém věku už chodila na střední školu a pobývala na internátu, způsobilo, že často vzhlížela k lidem ve svém okolí. Ke starším spolužačkám. To by bylo neskutečně těžké téma k charakteristice, protože ti lidé už prakticky neexistují. Změnili se. Měníme se každou chvílí, která je menší než setina vteřiny, ale v tomto věku, kdy ani nevíte, kdo jste, jsou změny předcházející vývoj osobnosti obzvláště viditelné. Nemám žádné představy o tom, jaké ty starší spolužačky byly. Prosila jsem, aby nad tím ještě chvíli přemýšlela...

Karel Kryl, to byla odpověď, která přišla potom, a ze které jsem byla úplně nadšená. Protože to na své mamince obdivuji zase já a jsem ráda, že jsem zdědila její smysl pro spravedlnost a stejné morální hodnoty. Karla Kryla máme rády obě.

Neznám ho asi tak dobře jako ona. Těžko posoudím, zda to, co říká, chápeme stejně. Těžko posoudit, zda to vůbec chápeme. Ale to, že ona zažila minulý režim, ještě neznamená, že pojem „nesvoboda“ je mi naprosto cizí a nesrozumitelný. Když začne hrát „Bratříčku, zavírej vrátka“ slzy se nám do očí hrnou oběma stejně. Poté si ještě vzpomněla na svou maminku. „Jak jsem ni mohla zapomenout?“ stěžovala si.

Pro mě je to těžší. Já nelovím v paměti, takže mi na mysli nevytane ten nejdůležitější člověk, který by mi byl vzorem. Musím se prodírat databází osob, do kterých jsem dříve měla nutkání se stylizovat, nebo které mě inspirují. Je jich tolik. Jeden není důležitější než druhý. Létají mi hlavou tak, že by si Milada Horáková mohla podat ruku s Kurtem Cobainem. Myslím, že jsem jimi přeplněná. Připadám si jako muzeum fosilií, protože každý můj vzor ve mně zanechal otisk.

Asi rok zpátky jsem si začala lepit fotografie fiktivních postav i reálných osob na bok mé skříně. Teď jsem napočítala 52 lidí, kteří mě za posledních 365 dnů nějak ovlivnili. Například ve středu horní části skříně je izolepou přichycen T. G. Masaryk. Vedle Václava Havla a Jana Palacha tam také ale můžete najít třeba Clementine, postavu z filmu „**Eternal Sunshine of the Spotless Mind**“, která má modré vlasy. To je taky důvod, proč mě tak uchvátila. Dál na moji „stěnu slávy“ patří třeba Max z amerického seriálu „*Two Broke Girls*“. To je drzá holka s vulgárním humorem, která nosí výraznou, červenou rtěnku a pracuje jako servírka. Patří na moji skříň úplně stejně, jako například postava z filmu Dánská dívka. Ten byl natočený podle pravdivého příběhu prvního muže, který kdy podstoupil operaci změny pohlaví. Patří tam i její manželka, jenž ji plně podporovala, protože věděla, že jinak nemůže být opravdu sama sebou a šťastná.

Pokud byste si z každého z nich odnesli to, co zapřičiňuje, že jsou vylepeni v mém pokoji, mohli byste být „dokonalý“ člověk. Proč je slovo *dokonalý* v uvozkách? Chtěla jsem tím vyjádřit jeho subjektivitu. Nepředstavujte si pod tím dokonalost opálených modelek v slušivých plavkách na pláži. Jejich instagramové fotky, které jsou upravovány v různých programech, aby se ubralo na velikosti stehů a přidalo na velikosti rtů. Fotky, ve kterých není ani troška pravdy. Fotky, které vytvářejí nespílitelné ideály pro mnoho mladých lidí. Fotky, pod nimiž ovšem nesmí chybět srdceryvný citát o sebelásce a o kráse v odlišnosti.

Jak by si možná moje babička myslela, to není vina internetu. Člověk má neustálou potřebu porovnávat se s ostatními i v reálném životě. Dovolují si říct, že více jak padesát procent mých znalostí pochází právě ze sociálních sítí. Díky nim se denně dozvídám tucty nových informací. Ať už se raduji z toho, že Evropská

unie schválila novelu o zákazu výroby jednorázových plastů, závidím Slovensku jejich novou prezidentku, nebo se dozvídám, že během dne jsou na světě zabity tři miliardy zvířat a že každý rok se vyhodí dvacet jedna miliard tun oblečení, vyrobeného dětmi a ženami ve špatných podmínkách za nehorázně nízké mzdy a že to samé oblečení se projede několik tisíc kilometrů, aby nám mohlo být nabízeno jako zboží, které nutně potřebujeme... Všechno to je zásluha těch, kteří se rozhodli platformy, původně využívané k zábavě, změnit na způsob, jakým věci měnit. A právě takovéto lidi si volím za své vzory.

Nemyslím pouze ty, co se rozhodli svůj způsob života sdílet a tím vzdělávat a motivovat ostatní, ale i ty, kteří se snaží být lepší každý den. Co každý den, být lepším člověkem každou chvíli, menší než setina vteřiny. Tak si představuji lidskou dokonalost.

Pokud přemýšlíte nad věcmi, které děláte, jste mým vzorem. Pokud se snažíte nikomu vědomě neubližovat, jste mým vzorem. Pokud se nebojíte prosazovat to, co si myslíte, že je správné, jste mým vzorem. Pokud odmítáte bezmyšlenkovitě přijímat názory za své, jste mým vzorem. Pokud nedáváte přednost pohodlnosti před spravedlností, jste mým vzorem. Pokud se nepovyšujete nad ostatní, tolerujete víry a nezakazujete lásku všem bez rozdílů, pokud děláte věci z dobrých důvodů, jste mým vzorem. Pokud ostatní neodsuzujete, jste mým vzorem. Pokud si nezakrýváte oči před bezprávím, dávejte si pozor, abych vás nepřilepila na skříň, protože jste mým vzorem. A pokud tohle všechno ještě neděláte, moc vás prosím: **Bud'te mým vzorem.**